

ביאור בדרך אפשר

הגבורות הן העיקר, והחסד טפל להן, וְאִין צְרִיף לְחוּטִין של הציצית
המסמלים השפעה, שְׁהֵם הַמְשָׁכוֹת מִבְּחִינַת הַחֶסֶד, וְאָף חוּטִי
הַתְּכַלֵּת הַשֵּׁיכִים לגבורות ואם כן ראוי לכאורה שכן יהיו, אף לגביהם טען
קורח שאין בהם צורך כי הוּא עֲנִין הגבורות שבחוטאי התכלת כְּעֲנִין אֹר

הַחֶסֶד בְּכָלִי הַגְּבוּרָה, כלומר,

אמנם מדובר בעניין הגבורות, אבל

החוטאים מסמלים חסד והשפעה כִּי

החוט זֶהוּ הַהִמְשָׁכָה כּו' אלא

שזו השפעה של חסד כפי שהיא באה

באמצעות כלים של גבורה, מבואר

בקבלה וחסידות שבהתלבשות האורות

בכלים, בדרך כלל אור מתלבש

בכלי הראוי לו, אור החסד בכלי החסד

ואור הגבורה בכלי הגבורה, וכך בכל

הספירות, אך לעתים יש מצב של

'אורות המתחלפים' (ובלשון הקבלה –

"אחליפו דוכתייהו", החליפו את

מקומם) ועל כך מבואר שהמשכה

והשפעה שעל־ידי צמצומים נקראת

"אור החסד בכלי הגבורה", כי מטרת

הצמצומים היא שתהיה המשכה

והשפעה לפי ערכו ויכולת הקליטה של

מקבל השפע, ואם כן ענין הגבורה

הוא ה"כלי" (החיצוניות) אבל ה"אור" (הפנימיות והמטרה) הוא חסד,

וכיוון שבסופו של דבר זו השפעה של

חסד, קורח סבר שטלית שכולה תכלת

(גבורות) אינה זקוקה אפילו לחוטי

תכלת [וּמְסִים בְּלִקוּטֵי תוֹרָה⁷

במאמר הנזכר, שִׁבְאַמַּת שְׁגָה

בְּרֹאָה⁸, מליצה שמשמעותה טעות

בדבר ברור הנראה לעין (על פי לשון

הכתוב בנבואת ישעיהו: "וגם אלה

בין שגו ובשכר תעו כהן ונביא שגו

בשכר נבלעו מן היין תעו מן השכר

שגו ברואה פקו פליליה", ופירש

ב'מצורת דוד': שגו ברואה - שגנו

בדעתם בעניין הראייה כדרך השיכור

שאין דעתו מסכמת לאמיתת הדבר הנראה", לאמיתו של דבר, קורח שטען

שיש להעדיף לחלוטין את הגבורות על החסדים, והגבורות עיקר וחסדים

טפלים, טעה בדבר ברור וגלוי כִּי הַנְּהִיגָה זֹו (שְׁהַגְּבוּרוֹת עֶקֶר)

1 נאמר בתחילת פרשת השבוע, אודות מחלוקת קורח ועדתו על משה רבינו:

2 וַיִּקַּח קָרַח וְגו'¹, וְאִיתָא מוֹבָא בְּמִדְרָשֵׁי חֲכָמֵינוּ ז"ל² (וְהוּבָא

3 בְּפִרוּשׁ רַש"י על פסוק זה) שְׁקוּרַח חָלַק על משה רבינו גַּם על

4 מִצְוֹת צִיצִית, בְּאִמְרוֹ שְׁטִלִית שְׁפוּלָה תְּכַלֵּת פְּטוּרָה

5 מְצִיצִית, היפך ההלכה שגם טלית

6 שכולה תכלת חייבים להטיל בה ציצית

7 של חוטי צמר ופתיל אחד של תכלת,

8 וטענתו של קורח הייתה שְׁהָרִי

9 אֶפְשָׁר טִלִית שֶׁל מִין אַחַר

10 שאינו תכלת, חוט אֶחָד שֶׁל

11 תְּכַלֵּת פּוּטְרָה מחיוב ציצית, זו

12 שְׁפוּלָה תְּכַלֵּת - לֹא תִפְטוּר

13 אֶת עֲצָמָה (בְּתַמִּיחָה).

14 וּמְבֹאֵר בְּלִקוּטֵי תוֹרָה³

15 לאדמו"ר הזקן עֲנִין מַחְלֻקַּת

16 קָרַח, לפי המשמעות הפנימית שלה,

17 וְהַשֵּׁיכוֹת שֶׁל הַמַּחְלֻקַּת

18 שְׁחָלַק קוֹרַח על פְּהוּנַת אֶהְרֹן

19 וטען שהכהונה מגיעה לו לְמָה

20 שְׁחָלַק קוֹרַח גַּם־בֶּן על מִצְוֹת

21 צִיצִית. דְּהַגָּה, לְעֵתִיד בְּבִיאַת

22 המשיח יִהְיוּ הַלְוִיִּם שְׁשׂוּרֶם

23 בבחינת הגבורות כְּהַנִּים⁴ שְׁשׂוּרֶם

24 בבחינת החסד, כִּי אַז בִּימֹת המשיח

25 תִּתְעַלֶּה בְּחִינַת הַגְּבוּרוֹת שכעת

26 מקומה ב'סדר השתלשלות' של

27 הספירות העליונות למטה ממידת

28 החסד, וְיִהְיוּ הַגְּבוּרוֹת עֶקֶר,

29 וְהַחֲסִדִּים יִהְיוּ טְפִלִּים לָהֶם⁵,

30 וְלִכֵּן רָצָה קָרַח לַעֲשׂוֹת גַּם

31 עֲכָשׂוּ עוֹד לפני ימות המשיח

32 מִהַגְּבוּרוֹת עֶקֶר וּמַהחֲסֵד טַפֵּל,

33 כִּי קָרַח הִיָּה בֶן יִצְהָר בֶּן קָהַת בְּנוֹ

34 שֶׁל לְוִי, וְלְוִיִּם הֵם מִבְּחִינַת

35 הַגְּבוּרוֹת, וְלִכֵּן חָלַק קוֹרַח על

36 פְּהוּנַת אֶהְרֹן, שְׁעֲנִין הַפְּהוּנָה

37 הוּא בְּחִינַת הַחֶסֶד, פִּדְיוֹעַ

38 בקבלה וחסידות שְׁכַהֵן הוּא אִישׁ

39 הַחֶסֶד⁶. וְזֶהוּ גַּם הַבִּיאוֹר הַפְּנִימִי על מָה שְׁטַעֵן קוֹרַח שְׁטִלִית

40 שְׁפוּלָה תְּכַלֵּת צְרִיכָה לְהִיּוֹת פְּטוּרָה מְצִיצִית, כִּי תְּכַלֵּת הוּא

41 בְּחִינַת גְּבוּרָה כִּשְׂנוֹה מַהלֵבֵן הַמְּסַמֵּל אֶת הַחֶסֶד, וְכִיוּן שֶׁלִּפִּי תִפְסוּתוֹ

בס"ד. שבת פרשת קרח, ג'

תמוז, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

1 וַיִּקַּח קָרַח וְגו'¹, וְאִיתָא בְּמִדְרָשֵׁי חֲכָמֵינוּ ז"ל²

2 (וְהוּבָא בְּפִרוּשׁ רַש"י) שְׁחָלַק גַּם על

3 מִצְוֹת צִיצִית, בְּאִמְרוֹ שְׁטִלִית שְׁפוּלָה תְּכַלֵּת

4 פְּטוּרָה מְצִיצִית, שְׁהָרִי אֶפְשָׁר טִלִית שֶׁל מִין

5 אַחַר, חוט אֶחָד שֶׁל תְּכַלֵּת פּוּטְרָה, זוֹ שְׁפוּלָה

6 תְּכַלֵּת - לֹא תִפְטוּר אֶת עֲצָמָה (בְּתַמִּיחָה).

7 וּמְבֹאֵר בְּלִקוּטֵי תוֹרָה³ עֲנִין מַחְלֻקַּת קָרַח,

8 וְהַשֵּׁיכוֹת שֶׁל הַמַּחְלֻקַּת שְׁחָלַק על פְּהוּנַת אֶהְרֹן

9 לְמָה שְׁחָלַק גַּם־בֶּן על מִצְוֹת צִיצִית. דְּהַגָּה,

10 לְעֵתִיד יִהְיוּ הַלְוִיִּם כְּהַנִּים⁴, כִּי אַז תִּתְעַלֶּה בְּחִינַת

11 הַגְּבוּרוֹת, וְיִהְיוּ הַגְּבוּרוֹת עֶקֶר, וְהַחֲסִדִּים יִהְיוּ

12 טְפִלִּים לָהֶם⁵, וְלִכֵּן רָצָה קָרַח לַעֲשׂוֹת גַּם עֲכָשׂוּ

13 מִהַגְּבוּרוֹת עֶקֶר, כִּי קָרַח הִיָּה לְוִי, וְלְוִיִּם הֵם

14 מִבְּחִינַת הַגְּבוּרוֹת, וְלִכֵּן חָלַק על פְּהוּנַת אֶהְרֹן,

15 שְׁעֲנִין הַפְּהוּנָה הוּא בְּחִינַת הַחֶסֶד, כִּי דְיוּעַ שְׁכַהֵן

16 הוּא אִישׁ הַחֶסֶד⁶. וְזֶהוּ גַּם מָה שְׁטַעֵן שְׁטִלִית

17 שְׁפוּלָה תְּכַלֵּת צְרִיכָה לְהִיּוֹת פְּטוּרָה מְצִיצִית, כִּי

18 תְּכַלֵּת הוּא בְּחִינַת גְּבוּרָה, וְאִין צְרִיף לְחוּטִין,

19 שְׁהֵם הַמְשָׁכוֹת מִבְּחִינַת הַחֶסֶד, וְאָף חוּטִי

20 הַתְּכַלֵּת הוּא כְּעֲנִין אֹר הַחֶסֶד בְּכָלִי הַגְּבוּרָה, כִּי

21 הַחוּט זֶהוּ הַהִמְשָׁכָה כּו' [וּמְסִים בְּלִקוּטֵי

22 תוֹרָה⁷, שִׁבְאַמַּת שְׁגָה בְּרֹאָה⁸, כִּי הַנְּהִיגָה זוֹ

23 (שְׁהַגְּבוּרוֹת עֶקֶר) אִי־אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת כִּי־אִם אַחַר

(1) ריש פרשתנו. (2) תנחומא קרח ב. (3) פרשתנו נד, סע"ב. (4) כמ"ש בלק"ת מהאריז"ל ביחזקאל (מד, טו) - לקו"ת שם.

וראה תניא פ"נ. (5) כמ"ש הרמ"ז פ' עקב (בדף רע"א סע"א) - לקו"ת שם. (6) זח"ג קמה, ב. תניא שם. ובכ"מ. (7) שם, ג.

(8) ע"פ ישעי' כח, ז.